

Būsto teisės Škotijoje

Nekilnojamo turto nuoma: Visiems ES/EEE/Šveicarijos piliečiams

Ar galiu nuomotis nekilnojamąjį turtą?

Taip. Visi Škotijoje gyvenantys asmenys gali nuomotis nekilnojamąjį turtą iš privataus savininko, arba apgyvendinimo asociacijos, lygiai taip pat, kaip ir JK¹ piliečiai. Būsto savininkai neturi teisės diskriminuoti dėl jūsų pilietybės. Net jeigu jus neturite imigracijos statuso, būsto savininkai negali atsisakyti jums nuomoti nekilnojamąjį turtą. Jeigu esate diskriminuojamas, kreipkitės į vieną iš pagalbos linijų išvardintų žemiau.

Ar galiu nuomotis nekilnojamąjį turtą, jeigu man yra taikoma imigracijos kontrolė?

Jeigu jums yra taikoma imigracijos kontrolė, būsto iš vietos valdžios nuomotojo nuomotis jūs negalite.

Ką daryti, jei neturiu teisėto imigracijos statuso?

- Jeigu neturite imigracijos statuso, pavyzdžiui, esate prieglobsčio prašytojas, kurio prašymas buvo atmestas, jums gali kilti sunkumų išsinuomoti būstą Škotijoje. Nekilnojamo turto savininkai jūsų imigracijos statuso tikrinti neprivalo, tačiau dažnai yra prašoma pateikti kitus identifikacijos dokumentus, tokius kaip pasas.
- Jeigu esate šioje situacijoje, prašome susisiekti su Škotijos pabėgėlių taryba nemokamu telefonu numeriu 0800 085 6087, arba rasti daugiau informacijos paspaudus šią nuorodą <https://www.scottishrefugeecouncil.org.uk/direct-support/destitute-asylum-seekerservice/>

Ką daryti, jei nesu prieglobsčio prašytojas ar pabėgėlis?

- Jeigu nesate prieglobsčio prašytojas ar pabėgėlis, tačiau esate ES pilietis be galiojančio identifikacinio dokumento ar be imigracijos statuso, prašome skambinti į vieną iš pagalbos linijų išvardintų žemiau.

Būsto pašalpos

Kas tai yra?

- Būsto pašalpa yra išmoka, dalinai arba pilnai dengianti jūsų nuomos išlaidas, priklausomai nuo individualių aplinkybių.
- Šis mokestis nepadengia buto mokesčių, tokių kaip dujos ar elektra.

Kokia dydžios išmokos galima tikėtis?

- Išmoka skiriasi priklausomai nuo jūsų gyvenamosios vietos ir reikiamo kambarių kiekio.

¹ Įskaitant Airijos piliečius

- Jeigu turite vieną ar daugiau papildomų kambarių, išmoka gali būti sumažinta. Tai yra vadinama „miegamojo mokesčiu“.
- Jeigu jums yra pritaikomas „miegamojo mokestis“, galite gauti diskrecinę būsto išmoką. Daugiau informacijos apie diskrecinę būsto išmoką rasite čia - <https://www.mygov.scot/discretionary-housing-payment>

Kas gali ją gauti?

- Jums gali prireikti pateikti paraišką Universalaus kredito išmokai gauti, kuri daugeliui pakeis Būsto pašalpos išmoką. (Daugiau informacijos apie Universalaus kredito išmoką rasite [čia](#))
- Pensijinio amžiaus asmenys, ir asmenys, gyvenantys laikinuose namuose, gali teikti prašymus gauti Būsto pašalpos išmoką taip pat.
- Daugiau informacijos kaip gauti Būsto pašalpos išmoką jūsų savivaldybėje rasite čia - <https://www.mygov.scot/claim-housing-benefit>

Ar galiu gauti pašalpą, jeigu nuomojosi būstą iš vietinės savivaldybės arba Apgyvendinimo asociacijos?

Jeigu nuomojatės būstą iš vietinės savivaldybės arba Apgyvendinimo asociacijos, jūs vis dar galite gauti Būsto pašalpą.

Ar galiu gauti pašalpą, jeigu nuomojosi iš privataus nekilnojamo turto savininko?

Jeigu nuomojatės iš privataus nekilnojamo turto savininko, jūs vis dar galite gauti Būsto pašalpą.

Ką daryti, jeigu mano prašymas yra atmetamas?

- Jeigu jūsų Būsto pašalpos prašymas yra atmetamas, galite prašyti vietinės savivaldybės persvarstymo.
- Jeigu ir šis prašymas yra atmetamas, jūs turite teisę apskųsti sprendimą per vieną mėnesį nuo atmetimo datos. Tai yra vadinama prašymo pakartotiniu peržiūrėjimu.
- Daugiau informacijos apie sprendimo pervarstymą arba skundą rasite čia - https://scotland.shelter.org.uk/housing_advice/paying_for_a_home/housing_benefit/challenging_a_housing_or_council_tax_benefit_decision

Benamystės pagalba

Kas tai yra?

Jeigu esate benamis, ir atitinkate reikalavimus gauti Benamystės pagalbą, jūsų vietinė valdžios institucija privalo:

- užrašyti jus Benamystės pašalpai gauti,
- sužinoti apie jūsų prašymo aplinkybes,
- suteikti laikiną apgyvendinimą.

Kokią informaciją reikia suteikti vietinei valdžiai?

- Ar esate benamis, ir ar atitinkate reikalavimus pagalbai gauti (daugiau informacijos rasite čia - https://scotland.shelter.org.uk/housing_advice/homelessness/who_can_apply_as_homeless/immigration_exemptions)
- Kaip tapote benamiu,
- Ar turite kokių ryšių, ar sąsajų su vietine savivaldybės teritorija.

Ką daryti, jei mano prašymas yra atmetamas?

Jeigu vietinės valdžios institucija atsisako suteikti jums Benamystės pagalbą, jus galite prašyti rašytinio sprendimo paaiškinimo. Jūs turėtumėte peržiūrėti šį paaiškinimą per 21 dienų laikotarpį. Jeigu reikia pagalbos peržiūrint sprendimą, ir patarimų kokių veiksmų imtis toliau, jūs galite susisiekti su viena iš pagalbos linijų paminėtų žemiau.

Ar man reikia mokėti už laikiną apgyvendinimą?

Jūsų vietinė valdžios institucija prašo jūsų prisidėti prie laikino apgyvendinimo išlaidų. Tačiau, jūs turite galimybę gauti Būsto pašalpą, kuri padengs šias išlaidas (daugiau informacijos apie Būsto pašalpą rasite žemiau). Jeigu negalite padengti šių išlaidų, galite šį prašymą ginčyti. Norėdami gauti patarimų kaip tai padaryti, galite susisiekti su viena iš pagalbos linijų, paminėtų žemiau. Tam, kad gauti laikiną apgyvendinimą, jums nereikia gauti jokių pašalpų.

Kas gali gauti Benamystės pagalbą?

ES piliečiai, turintys nuolatinio gyventojų statusą

- Jeigu turite nuolatinio gyventojų statusą ir esate nuolatinis gyventojas Škotijoje, galite gauti Benamystės pagalbą Škotijoje.

ES piliečiai, turintys nenuolatinio gyventojų statusą

- Jeigu turite nenuolatinio gyventojų statusą ir kitą teisėtą leidimą pasilikti, galite gauti benamystės pagalbą Škotijoje. Daugiau informacijos apie teisę pasilikti rasite čia - <https://www.gov.uk/right-to-reside>

ES piliečiai, 2020 m. gruodžio mėn. 31 d. teisėtai gyvenantys JK, ir pateikę prašymą ES Apgyvendinimo Sistemai prieš galutinį teikimo terminą 2021 m. liepos mėn. 30 d.

- Tol, kol laukiate sprendimo dėl jūsų nuolatinio ar nenuolatinio statuso prašymo, arba iki tol, kol nebegalite apskųsti atmesto sprendimo toliau, jūs galite gauti Benamystės pagalbą Škotijoje.
- Ką daryti, jei nesu iš ES/EEE/Šveicarijos, (arba esu, bet neatitinku reikalavimų gauti nuolatinio ar nenuolatinio gyventojų statuso)?
- Ne ES piliečiai gali gauti Benamystės pagalbą, jeigu jie yra nuolatiniai JK gyventojai ir jų imigracijos statusas leidžia jiems naudotis viešųjų lėšų paslaugomis. Norint naudotis

viešųjų lėšų paslaugomis, imigracijos statusą įrodantis dokumentas yra būtinas. Jeigu nesate tikras ar jūsų imigracijos statusas suteikia jums galimybę naudotis viešųjų lėšų paslaugomis, arba jeigu neturite jokio imigracijos statuso įrodymo, galite susisiekti su viena iš pagalbos linijų paminėtų žemiau.

- Pabėgėliai gali gauti Benamystės pagalbą, jeigu jie yra gavę pabėgėlio statusą ir/arba humanitarinę apsaugą. Jeigu jūsų teisė pasilikti nebegalioja, benamystės pagalbos gauti negalite. Jeigu pateiksite prašymą pratęsti jūsų teisę pasilikti prieš pasibaigiant jos galiojimo laikui, jūs gausite pagalbą iki tol, kol Vidaus reikalų ministeriją priims sprendimą.
- Prieglobsčio prašytojai daugiau informacijos ras čia - <https://www.scottishrefugeecouncil.org.uk/accessing-homelessness-support/>

Nekilnojamo turto įsigijimas ir turėjimas: visiems ES/EEE/Šveicarijos piliečiams

Ar galiu įsigyti ir turėti nekilnojamo turto?

Taip. Kiekvienas asmuo, gyvenantis Škotijoje, gali įsigyti ir turėti nekilnojamąjį turtą lygiai taip pat, kaip ir JK pilietis.

Ar yra galimų iššūkių, jeigu esu ne iš JK?

Taip. Galite susidurti su galimais praktiniais iššūkiais perkant nekilnojamąjį turtą, pavyzdžiui, norint atidaryti banko sąskaitą, galite būti paprašytas pateikti daugiau informacijos negu yra prašoma iš JK piliečio.

Daugiau pagalbos ir informacijos apie apgyvendinimo ar benamystės klausimą gausite paskambinę pagalbos numeriais, ar internetiniuose puslapiuose išvardytuose žemiau

- Piliečių pagalbos paslaugų (angl. Citizens Support Service) nemokamas numeris (įkurtas Pagalba piliečiams Škotijoje biuro) yra 0800 916 9847 (Pirmadieniais - Penktadieniais, 9 - 17 val.). Jeigu ieškote asmeninės pagalbos, vietinį Piliečių pagalbos centro adresą galite surasti čia <https://www.cas.org.uk/bureaux>
- „Shelter Scotland“ nemokamas pagalbos numeris yra 0808 800 4444 (Pirmadieniais - Penktadieniais, 9 - 17 val.). Ši paslauga yra galima su kalbos interpretatoriais. Daugiau informacijos apie teises į būstą Škotijoje rasite čia https://scotland.shelter.org.uk/housing_advice

PRAŠOME ATKREIPTI DĖMESĮ: Šis informacinis lapas pateikia tik jūsų galimų teisių santrauką. Jis nepateikia išsamaus jūsų teisių ir jūsų situacijos aprašymo, ir neturėtų būti naudojamas teisinės konsultacijos tikslais. Norėdami gauti daugiau informacijos, atitinkančios jūsų konkrečią situaciją, prašome kreiptis į kvalifikuotą advokatą ar kitą patarėją. Šiame dokumente paminėtų išorinių internetinių tinklalapių nuorodų turinys yra anglų kalba

Projektas yra remiamas SCVO (Scottish Council for Voluntary Associations) įsteigto “Community Capacity and Resilience” fondo ir Škotijos vyriausybės